Amsterdam Stadsnieuws

De Courant Nieuws van de Dag

Commentaar

Krakersradio

Uit alle hoeken en gaten kwam gistermiddag het rapalje te voorschijn voor de veldslag tegen de politie en het in de war schoppen van wat een leuk feest had moeten worden.

Het afreageren van alle opgekropte agressie gekoppeld aan het traditionele Amsterdamse spelletje agentje pesten kwam gisteren in al zijn naakte afzichtelijkheid naar boven.

De houding van de krakers, die toen zij zich eenmaal realiseerden wat er was gebeurd, probeerden afstand te nemen van de rellenschoppers, was niet bepaald fraai.

Zij kunnen zich niet onttrekken aan de verantwoordelijkheid dat wat zij hadden opgeroepen gebeurde. Radio „De vrije Keyser", de illegale zender in het beruchte kraakpand die wordt bediend door de krakers liet de hele dag een stroom van inlichtingen voor de demonstranten de lucht in gaan.

Met het omroepen van die plaatsen waar werd gevochten bereikte de zender dat iedere rellenschopper en iedere „oproerkraker" precies wist waar hij moest zijn. En ook zorgde dat hij daar was om de stenen uit de grond te rukken en te gooien.

Sfeer

Wat de krakers zich gisteren uiteindelijk ook realiseerden was dat zij met de rellen van gisteren een zekere mate van publieke steun die zij zich in de afgelopen maanden hadden weten te verwerven, even snel aan het verliezen waren.

Maar zij zijn en blijven er voor verantwoordelijk dat zij in de afgelopen weken systematisch een sfeer hebben opgebouwd die tot een explosie moest leiden.

Wat zij zich hadden moeten realiseren was, dat zij met hun campagnes, hun affiches en hun strooibiljetten krachten hadden opgeroepen, die zij niet meer konden beheersen. Dat in die sfeer lieden met heel andere oogmerken gebruik zouden maken van de krakersmantel om chaos te veroorzaken.

Een paar gestamelde woorden van „zo hadden wij dat niet bedoeld", pleit de krakers niet vrij van hun verantwoordelijkheid.

Bedrog

Een van de ergerlijkste staaltjes van bedrog, waaraan zich uiteraard ook weer een aantal gemeenteraadsleden schuldig maakte, is de wijze waarop wordt geprobeerd de politie de schuld te geven van de vechtpartijen.

Als er een ding duidelijk is, is het wel dat gezien het door de krakers geschapen klimaat, het nemen van een groot aantal veiligheidsmaatregelen noodzakelijk was.

Wat er gisteren gebeurde was niet dat de mobiele eenheid een jacht op „oproerkrakers" opende, maar precies het tegenovergestelde. Dat blijkt alleen al uit het grote aantal gewonden aan politie-zijde.

Het is even duidelijk dat de lankmoedigheid en het weifelende beleid van dit stadsbestuur uit angst voor de achterban het oproer in de hand heeft gewerkt.

Laat dit stadsbestuur zich ook eens realiseren dat het overgrote deel van de Amsterdamse bevolking in een plezierige, veilige stad wil leven, en van het bestuur verwacht de voorwaarden hiervoor te scheppen.

Feestdecor werd grimmig slagveld

POLITIE GAAT VOLGENDE KEER GERICHT SCHIETEN

Van onze verslaggevers
AMSTERDAM, donderdag

De hoofdstedelijke politie kan er in de toekomst, bij nieuwe rellen, niet meer aan ontkomen dat er gericht op demonstranten gaat worden geschoten. Dit zei vanmorgen de Amsterdamse commissaris C. de Rhoodes, hoofd van de uniformdienst, in een radio-interview als commentaar op onlusten van gisteren in het stadscentrum.

Volgens de commissaris schieten de huidige wapens waarvan de politie gebruik kan maken duidelijk te kort. Met de lange wapenstok zijn rellen als gisteren bij de troonwisseling niet of nauwelijks meer uit elkaar te slaan.

Commissaris De Rhoodes zei verder te verwachten dat er in de toekomst opnieuw ernstige ongeregeldheden zullen uitbreken. Hij noemde in dit verband de mogelijke ontruiming van de Groote Keyser.

Op het Leidseplein heeft een pelotonscommandant van de Mobiele Eenheid overigens vannacht al naar zijn vuistvuurwapen gegrepen en daar enkele schoten mee gelost om een aantal belagers te verdrijven. Daarbij zijn géén gewonden gevallen. De commandant was met zijn manschappen in het nauw gebracht door een aantal oproerkraaiers en dreigde door hen letterlijk gestenigd te gaan worden. Na het trekken van het pistool en het lossen van de schoten sloegen de aanvallers op de vlucht.

Het begon gistermiddag, na een rustige ochtend, allemaal toen de clandestiene radio-omroep van de krakers, de Vrije Keyser, opriep tot een demonstratie op 't Jonas Daniël Meyerplein, bij het monument van de Dokwerker. De hier toegestroomde menigte had nog maar één doel voor ogen: oprukken naar de Dam. En hoe de politie ook probeerde de demonstranten te overtuigen, dat dát niet kon worden getoleerd en dat traangas zou worden gebruikt als men het toch probeerde, deze poginge n het gevaar te bezweren mochten niet baten. De politie kon niet voorkomen dat de demonstranten, die in aantal groter waren dan de Mobiele Eenheid op dat moment, via het Waterlooplein de stad introkken. Een poging om de Blauwbrug over de Amstel af te sluiten mislukte, omdat de actievoerders — inmiddels aangezwollen tot enkele duizenden mensen — met stenen begonnen te gooien.

De Mobiele Eenheid beantwoordde dit met het afschieten van traangasgranaten en het uitvoeren van charges. Overigens zonder veel resultaat, want de demonstranten gooiden de granaten met dezelfde vaart weer terug. Rond twee uur ging de Mobiele Eenheid tot een tegenactie over. Waterkanonnen probeerden het Waterlooplein en de directe omgeving schoon te spuiten maar slaagden daar niet of nauwelijks in.

Vervolgens rukten enkele tientallen politiemensen te paard uit om de steeds groter wordende menigte uit elkaar te jagen. Bij deze charge vielen tenminste drie agenten van hun paard. Nadat de meute uit elkaar was gedreven trok de Mobiele Eenheid zich weer terug op de Blauwbrug om deze korte tijd later toch prijs te moeten geven aan de oprukkende demonstranten, die daarna van alle kanten naar de Dam stroomden waar de Mobiele Eenheid alles op alles zette om hen tot staan te brengen en terug te dringen. Het gevolg waren felle charges op het Rokin en in de Damstraat.

De druk van de demonstrerende menigte werd zo groot, dat de mobiele eenheid besloot zich terug te trekken om een kleiner gebied van de binnenstad doelmatiger te kunnen verdedigen. Die maatregel werd mede genomen om — naar later zou blijken vergeefs — te voorkomen dat demonstranten de Dam zouden kunnen bereiken. Ongeveer op datzelfde tijdstip zouden namelijk de plechtigheden in de Nieuwe Kerk op gang komen.

Het terugtrekken van de politie-manschappen werd bekendgemaakt via de illegale radiozender De Vrije Keyser, die uitzendt van de beruchte kraakpanden de Groote Keyser aan de Keizersgracht waar kennelijk naar de politiezenders werd geluisterd. Via deze radiozender werden ook herhaaldelijk oproepen gedaan, naar de binnenstad te trekken.

Meer dan drie uur duurden de gevechten in de Damstraat en het verlengde van deze straat: over een totale lengte van ruim 500 meter. Om de oprukkende politiemensen te hinderen, maakten de relschoppers onder andere gebruik van geparkeerd staande auto's, die zij in brand staken en in de richting van de M.E. duwden. Zeker vijf auto's moesten het daarbij ontgelden. Bovendien werden tientallen grote winkelruiten vernield. Hier en daar werd de inhoud van de vitrines gedeeltelijk geplunderd.

Verder sneuvelden verkeersborden, uithangborden en reclamearmaturen, waarmee de menigte vervolgens de M.E. te lijf ging. Vele middenstanders spijkerden tijdens de rellen ijlings hardboard voor hun ramen.

In de Oude Hoogstraat ontstond grote paniek onder bewoners en relschoppers, toen een in brand gestoken auto een enorme rookontwikkeling veroorzaakte en de vlammen dreigden over te slaan naar winkel- en woonhuizen.

Opmerkelijk bij de vechtpartijen was de rol van een groepje extreem rechtse jongelui. Toen de eerste schermutselingen zich op de Dam aankondigden, stelden zij zich in slagorde achter de politie op, met de bedoeling de gezagsdragers een handje in de uitoefening van hun taak te helpen. De pelotons-commandanten lieten de in zwart leder geklede vechtersbazen evenwel ondubbelzinnig weten hier geen prijs op te stellen.

Vanaf de Amsterdamse grachten keken de duizenden samengestroomde toeschouwers ademloos toe hoe de twee partijen elkaar naar het leven stonden, in een decor van rinkelend glas, brandende auto's, prikkelend traangas, oplaaiende vlammen en heen en weer suizende projectielen.

De kraakbeweging gaf later op de dag een verklaring uit, waarin men zei zich van de rellen te distantiëren. Een woordvoerster van de kraakbeweging meldde vanuit het gekraakte Handelsbladgebouw dat de demonstratie was georganiseerd „door bij de beweging onbekende mensen".

Volgens de kraakgroepen heeft de beweging gisteren maar twee zaken georganiseerd. Dat zijn een feest in het Sarphatipark en een kraakactie in de Kinkerbuurt.

Burgemeester Polak zei gisteravond de gewelddadige gebeurtenissen in de stad los te zien van de acties van echte krakers. Volgens de burgemeester was er bij de politie „geen man te veel opgeroepen".

Toen eenmaal de plechtigheden in de Nieuwe Kerk waren beëindigd en de onruststokers op diverse plaatsen in de weer bleven, schakelde de politie snel over op een ander beleid.

Fel jagende eenheden van de Mobiele Eenheid kregen hulp van speciale arrestatieteams, die achter elkaar de raddraaiers inrekenden.

Overigens bleken deze rechercheurs niet zo gelukkig met het optreden van de waterwerpers. Zij werden tijdens hun werk drijfnat, konden geen droge kleren aantrekken en vroegen „vriendelijk" via portofoons om wat meer collegialiteit van hun geüniformeerde collega's.

De gevechten tussen oproerkraaiers en politie duurden tot diep in de nacht. Op het Muntplein, het Rokin, het Koningsplein, het Leidseplein en — eerder op de avond — het Weteringcircuit, sneuvelden ruiten, werden barricades opgeworpen en geslecht, werden terrasjes ijlings ontruimd en bleef de ME felle charges uitvoeren.

De verwachting, dat het feestelijk vuurwerk de sirenes zouden overstemmen werd al evenmin bewaarheid. Demonstranten drongen het politie posthuis aan het Rembrandtplein binnen en richtten er een zware ravage aan. Tegen middernacht werd ook het bureau aan de Lijnbaansgracht met stenen bekogeld.

Grimmigheid was troef gisteravond. De stad maakte een ontluisterde indruk.

Politiepaard mishandeld

Van een onzer verslaggevers
AMSTERDAM, donderdag

Een paard van de bereden brigade, dat over losliggende straatstenen was gestruikeld en daarbij z'n ruiter had afgeworpen, werd op het Waterlooplein met grof geweld door agressieve relschoppers afgetuigd.

De agent poogde nog zijn paard in veiligheid te brengen, maar geïsoleerd van de rest van de brigade werd hij met zijn viervoeter door een woedende groep raddraaiers omsingeld. Onder een bombardement van stenen moest de ruiter het paard in de steek laten.

De jongeren richtten hun agressie vervolgens op het in het nauw gedreven dier en raakten het met allerhande scherpe voorwerpen en stokken, waar ze het konden raken.

Zelfs sympathisanten van de relschoppers konden dit gruwelijke dierenleed niet aanzien. Een vrouw, die de betogers eerst had aangemoedigd, barstte in tranen uit en snikte: „Laten ze in vredesnaam ophouden met deze barbaarse dierenmishandeling". De mobiele eenheid voerde even later een charge uit om het van pijn luid hinnikende dier te ontzetten.

Tijdens de charges werden gisteren nog enkele van de totaal veertig paarden van de Amsterdamse bereden brigade gewond. Ook deze dieren werden bekogeld, nadat hun ruiters eraf waren gevallen. Van de mannen van de brigade kwam alleen de chef, hoofdinspecteur Kooistra, niet ongeschonden uit de slag.

Hij werd door een kei in het gezicht getroffen, maar hij kon na behandeling in het ziekenhuis zijn dienst weer hervatten. Volgens de wachtcommandant van de politie-manège waren alle gewonde paarden gisteren in het begin van de avond weer op de been en konden zij bij nieuwe charges worden ingezet.

Vandaar dit abonnement.

Naam: _____
Adres: _____ Plaats: _____
Prov.: _____ Tel.: _____
Giro- of bankrekeningnr. _____

Abonneert zich en ontvangt de krant waarin elke week de Woonkrant, de Vaarkrant, en elke dag Telesport veertien dagen gratis. En wenst daarna

☐ een jaarabonnement f 159,60*
☐ een kwartaalabonnement f 41,20*
☐ een abonnement met automatische betaling per maand f 13,73*
* hokje aankruisen dat wordt gewenst.

Handtekening: _____

Maak nog geen geld over maar wacht op onze acceptgirokaart.

Deze bon in open envelop (zonder postzegel) zenden aan: De Courant Nieuws van de Dag, Abonnementenafd. antwoordnummer 4250, 1000 PA Amsterdam.
Of bel even: 020 — 585 3185

Nc/0202 B

Beelden van een roerige dag

Hiernaast en onder een foto-impressie van een roerige dertigste april in Amsterdam.

Een gewonde wordt weggeholpen.

Het Rokin.

Mobiele Eenheid in de Damstraat.

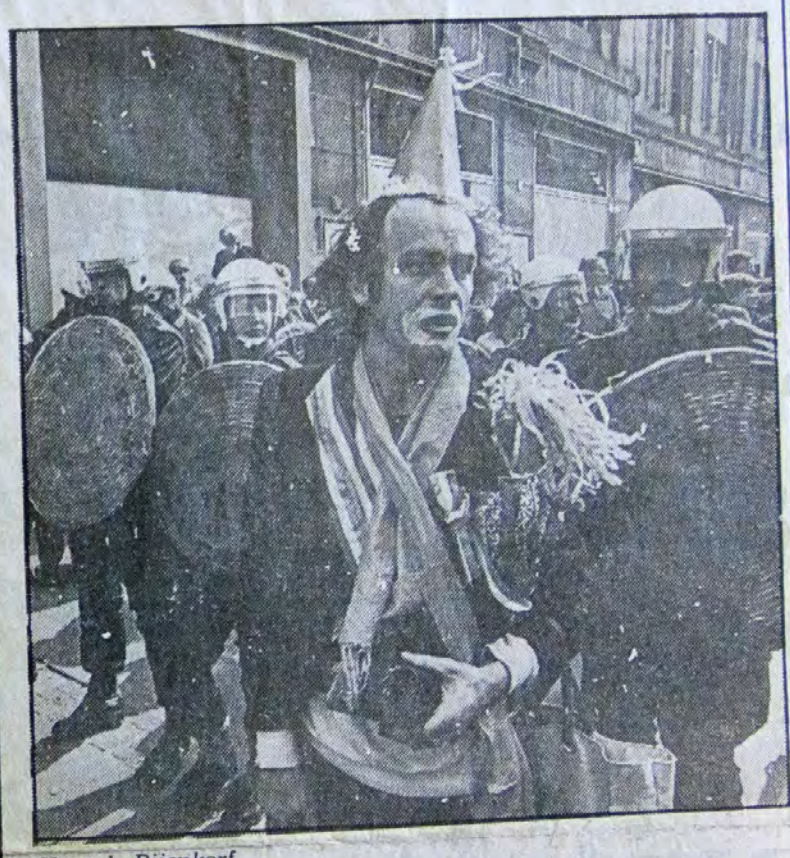

Voor de Bijenkorf.

Feest bij het gekraakte pand in de Kinkerbuurt.

● PAGINA 2: Amsterdam
● PAGINA 3: taar „Een sprookje"
● PAGINA 4: kost de monarc
● PAGINA 6: D woner van de
● PAGINA 7: van Beatrix
● PAGINA afscheidstoesp Juliana
● PAGINA 9 „Mijn moeder is beeld"

esloten deel va
nieel uitgedoste
dons betrokken
opgesteld. Aan
het paleis ar
tijdstip (via de
koninklijke ga
nodigden. Op de
g betrekkelijk w
been.

De inhuldigingsc
m begon vanm
r met 101 salu
urd vanaf het n
. De Ruyter, dat
marineschepen
neerd.

inhu

Bestel vóór
a.s. sets van
en 1 rijksda
verzamelaa
f.d.c., comp
legpenning
beschrijvin
met het Ri
U bestelt c

NOS-verslaggeving eenzijdig en beperkt

VARA en Stad mikpunt van hetze

(Van onze radio- en tv-redactie)

Volgens mededelingen van de NOS zijn woensdag in de loop van de dag vele telefoontjes binnengekomen van mensen die zich beklaagden dat de mooie plaatjes van de troonswisseling afgewisseld werden met beelden van wat nog meer in Amsterdam gebeurde. Over mensen echter die zich terecht aan het tekort aan informatie over wat in Amsterdam en elders in het land gebeurde beklaagden wordt in de persberichten niet gesproken.

Op dagen als Koninginnedag of bij belangrijke staatkundige gebeurtenissen neemt de NOS als was zij een nationale omroep de berichtgeving in handen. Zo ook deze 30 april, die de NOS voor de televisie en op een der Hilversumse zenders met een zogehe-

ste en Tweede Kamer niet optraden bij de commissie van in- en uitgeleide. Marcus Bakker en Cees IJmkers hebben hun beslissing hierover vorige week al in een brief aan de voorzitter, die ook werd gepubliceerd, meegedeeld en toegelicht. Bovendien werden hun namen door de voorzitter ook niet genoemd en bleven zij dus zitten. Van Meekren echter maakte de opmerking dat ook de communisten in die commissie aantraden.

De aanwezigheid van de communi-

Kraakgroepen nem afstand van rellen

(Van een onzer verslaggevers)

De gezamenlijke kraakgroepen in Amsterdam hebben zich

wing tijdelijk ondergebracht zouden worden", aldus de krakers. „Hiermee koos de gemeente voor de zoveelste keer voor de belangen van grote in-

ges onder d
wordt dat de
in een tweed
dert.
Behalve het

NOS-verslaggeving eenzijdig en beperkt

VARA en Stad mikpunt van hetze

(Van onze radio- en tv-redactie)

Volgens mededelingen van de NOS zijn woensdag in de loop van de dag vele telefoontjes binnengekomen van mensen die zich beklaagden dat de mooie plaatjes van de troonswisseling afgewisseld werden met beelden van wat nog meer in Amsterdam gebeurde. Over mensen echter die zich terecht aan het tekort aan informatie over wat in Amsterdam en elders in het land gebeurde beklaagden wordt in de persberichten niet gesproken.

Op dagen als Koninginnedag of bij belangrijke staatkundige gebeurtenissen neemt de NOS als was zij een nationale omroep de berichtgeving in handen. Zo ook deze 30 april, die de NOS voor de televisie en op een der Hilversumse zenders met een zogeheten nationaal programma versloeg. Dat leverde veel Oranje gekleurde plaatjes, een enkele keer afgewisseld met beelden van wat ook in Amsterdam gebeurde. Mensen die werkelijk geïnformeerd wilden blijven waren aangewezen op Hilversum 2 waar de VARA in samenwerking met Stad Radio Amsterdam een zogenaamd alternatief nationaal programma verzorgde. Met uitvoerige berichtgeving over wat vooral elders in Amsterdam en in het hele land gebeurde.

Echter deze verslaggeving is direct (net als eind februari) het mikpunt van een hetze geworden. De Telegraaf in de eerste linie. Duidelijker dan ooit bleek woensdag echter hoe verstopt de Hilversumse kanalen zijn, hoe weinig wat werkelijk gebeurt direct en zonder te veel problemen uitgezonden kan worden. VARA-medewerkster Hanneke Groenteman verwoordde dat later op de dag erg duidelijk; werken op zo'n manier dat dat nog kon was zo'n beetje een openbaring voor haar. Radio die beluisterd wordt omdat de mensen zichzelf en hun acties tegenkomen, het was bijna nieuw voor haar. En dat moet in Hilversum toch te denken geven.

Bij de televisie was het „nationaal" niet beter. Bovendien aan fouten en eigenaardigheden geen gebrek. Jaap van Meekren lichtte de afwezigheid van enkele Kamerleden, op principiële gronden, toe met de opmerking dat die ook niet anders konden, omdat zij meineed zouden plegen als ze later voor de republiek zouden zijn. Een volstrekt onjuiste opmerking omdat de eed of gelofte niets met (veranderende) staatkundige opvattingen later te maken heeft. Ook bleek hij niet te zien dat de communistische fractievoorzitters uit de Eerste en Tweede Kamer niet optraden bij de commissie van in- en uitgeleide. Marcus Bakker en Cees IJmkers hebben hun beslissing hierover vorige week al in een brief aan de voorzitter, die ook werd gepubliceerd, meegedeeld en toegelicht. Bovendien werden hun namen door de voorzitter ook niet genoemd en bleven zij dus zitten. Van Meekren echter maakte de opmerking dat ook de communisten in die commissie aantraden.

De aanwezigheid van de communische Kamerleden zat ook Koos Postema kennelijk dwars. Hoe anders de opmerking te verklaren dat bij de inhuldiging van Juliana de communistische Kamerleden niet aanwezig waren, hetgeen onwaar is. Postema maakte trouwens in zijn verslaggeving wel meer opmerkingen die eigenaardig aandeden. Hij deelde mee dat de Sowjet-Unie en de DDR afwezig waren, maar dat „tot tevredenheid van de journalisten de CPN er wel was". Een niet terzake doende combinatie van mededelingen.

Postema versloeg deze dag het buitengebeuren. Tot en met het vuurwerk. De kijkers kregen echter niet meer te horen dan dat het dertig april was.

Verder meende Postema op te moeten merken dat de televisie toch alleen maar de werkelijkheid van deze dag weergaf. Dat kennelijk als antwoord op de boze telefoontjes van mensen die in het geheel geen werkelijkheid op het scherm wilden zien en uitsluitend Oranje kleuren. Maar de werkelijkheid in Amsterdam werd niet in de Eurovisie-aanbieding van de NOS opgenomen. Postema paste zich keurig aan dat geheel aan. Zoals ook zijn collega's Jaap van Meekren en Marijt de Koning keurig de kleur (of moeten we zeggen kleurloosheid) van de NOS-dag aannamen.

Minister Wiegel heeft intussen aangekondigd een onderzoek in te zullen stellen naar het gecombineerde radio-programma van radio Stad en de VARA.

Zelfs presteerde hij het om de NOS te kritiseren vanwege het feit, dat er televisiebeelden van de rellen werden getoond in de reportage van de inhuldigingsplechtigheid.

(Advertentie/ingezonden mededeling)

U gebruikt de postcode héél goed als u de vier cijfers en twee letters zó voor de plaatsnaam zet:
H. Meerveld
Graaf Adolfstraat 4
2713 EK ZOETERMEER

ptt post

DE WAARHEID

Woensdag 30 april 1980

VOLKSDAGBLAD VOOR NEDERLAND

HOOFDREDACTEUR: G. SCHREUDERS DIRECTEUR: G. POTHOVEN REDACTIE EN ADMINISTRATIE: KEIZERSGRACHT 324, 1016 EZ AMSTERDAM TELEFOON: (020) 26 25 65 POSTBUS 343 POSTGIRO: 24 63 37 GEMEENTEGIRO: 5085607. LOSSE NUMMERS 55 CENT 40STE JAARGANG NR. 117

Donderdag 1 Mei
CPN op de tv
Nederland I
21.55 uur.

Alfred Hitchcock

ALFRED HITCHCOCK OVERLEDEN

De filmregisseur Alfred Hitchcock, die 60 thrillers heeft gemaakt, is op 80-jarige leeftijd in Los Angeles overleden.

Hitchcock leefde de laatste tijd met een hartgangmaker en had de laatste jaren pijnlijke aanvallen van arthritis, waardoor hij een rolstoel moest gebruiken of met krukken moest lopen.

Zie ook pagina 7.

Bekerfinale Ajax-Feyenoord

(Van onze sportredactie)

Voor het eerst in de geschiedenis wordt de finale om de KNVB-beker gespeeld tussen Ajax en Feyenoord. Ajax hield PSV op 1—1 en Feyenoord klopte stadgenoot Sparta met 4—0. Een verslag van beide wedstrijden op pagina 6.

Op de foto: Petursson (links) loopt juichend weg nadat hij Feyenoords tweede goal had gescoord. Spartaan Balkenstein (rechts) beseft dat de finale verloren is.

Protestverklaring Kamerfractie CPN

De Tweede Kamerfractie van de CPN heeft met diepe verontwaardiging kennis genomen van het feit dat kort voor de aanvang van de inhuldiging van een nieuw staatshoofd door de Mobiele Eenheid op uiterst provocatorische en op gewelddadige wijze in de Kinkerbuurt in Amsterdam is opgetreden tegen krakers, die een vreedzame actie wilden voeren voor de woonruimte waarop zij recht hebben en tegen de woningnood in het algemeen.

De Kamerfractie van de CPN stelt de overheid ten volle verantwoordelijk voor het optreden van de politie, dat bijdraagt tot een verscherping van de in de hoofdstad opgewekte spanningen.

De CPN protesteert er tegen, dat de dag van de troonswisseling kennelijk door bepaalde autoriteiten wordt aangegrepen voor wraakacties tegen mensen, die ook op deze dag op volstrekt legitieme wijze hun eisen en grieven naar voren brengen.

De CPN wijst iedere provocatie van de hand en verlangt dat de verantwoordelijke autoriteiten snel tot bezinning komen.

Het Waarheidfestival ligt onder stoom

(Van een onzer verslaggevers)

De toegangskaarten voor het Waarheidfestival zijn klaar. Ze zullen op de 1 mei-bijeenkomsten die door het hele land gehouden worden te koop zijn.

Dit betekent dat het Waarheidfestival, dat op zondag 21 september plaatsheeft in de Amsterdamse RAI nu echt onder stoom ligt.

De voorbereidingen achter de schermen zijn natuurlijk al lang in gang gezet. Dat moet ook wel want het festival, het feest van de krant en van alle mensen die zich met de krant verbonden voelen, zal dit jaar een groots gebeuren worden.

Bijzonder karakter

Het Waarheidfestival heeft dit jaar een wel heel bijzondere betekenis. Het centrale thema is: de nieuwe pers onder een nieuw dak. De toekomst speelt dan ook een belangrijke rol.

Dit bijzondere karakter komt tot uiting in de brede opzet van het programma dat die dag geboden wordt. Het festival heeft plaats in de Amstelhal, het Beatrixpark en in alle zalen van het Congrescentrum. Dit wil zeggen dat een gedeelte van het festival dit jaar in de openlucht zal plaatshebben.

In die doorlopende ruimten zullen een groot aantal podia verrijzen waarop en waaromheen een bont spektakel van evenementen te zien en te horen zal zijn.

Bont spektakel

De motor van het hele gebeuren is een groot opgezette partij- en Waarheidstand. Daarnaast worden een drietal centrale manifestaties georganiseerd; rond de jongerenbeweging, de vrouwenbeweging en de solidariteitsbeweging met de derde wereld. Het verderde programma vermeldt optredens van binnen- en buitenlandse artiesten, een groot aantal tentoonstellingen en exposities op velerlei gebieden, een informatiemarkt waarop zich tal van organisaties, comités, groepen en instellingen die in ons land actief zijn manifesteren, een literair evenement, modeshows, lezingen en forums, sportdemonstraties, stands met veelsoortige attracties, films, dia- en videoshows, kinderprogramma's, enz. enz. Dit alles tegen de achtergrond van decors, ontworpen door kunstenaars uit het hele land.

Uiteraard wordt ook de inwendige mens niet vergeten waarvoor overal restaurantjes en terrassen zullen worden opgezet. En natuurlijk is ook gedacht aan een crèche en baby-opvang.

Het festival begint op die 21ste september om 10 uur en zal officieel duren tot 17.00 uur. Om 13.00 uur wordt de meeting gehouden.

De kaarten, die dus voor het eerst op de 1 mei bijeenkomsten te verkrijgen zijn kosten tien gulden.

Politiemacht slaat in op krakers

Optreden autoriteiten verscherpt sfeer rond inhuldiging

(Van een onze verslaggevers)

In Amsterdam is de Mobiele Eenheid op zeer gewelddadige wijze opgetreden tegen demonstrerende krakers en hun sympathisanten.

Met een enorme politiemacht werden woensdagochtend omstreeks half twaalf zo'n duizend demonstranten op het kruispunt Bilderdijkstraat – Kinkerstraat verrast.

Even daarvoor was door een ploeg krakers een nieuw pand van de Middenstandsbank op de hoek van de Bilderdijkstraat gekraakt. Dat pand stond al enige jaren leeg. De krakers hingen na de actie slaapzakken het raam uit.

Tegelijkertijd werd de Kinkerstraat door de demonstranten in gebruik genomen voor een feestelijk en demonstratief gebeuren. Er werden informatiestands ingericht met gegevens over de woningnood.

Het openbaar vervoer werd op geen enkele wijze gehinderd.

Aanval

Niettemin ging de politie aan het eind van de morgen over tot een aanval op de jongeren, die het eerder in dit opzicht vertoonde nog ver in de schaduw stelde.

Met hondenbrigades, ruiters, motorrijders werd het kruispunt schoongeveegd. Keihard sloeg de M.E. op de jongeren in. Herhaaldelijk werden charges uitgevoerd. Politieauto's reden met grote snelheid op de demonstranten in.

Roel Walraven, fractievoorzitter van de CPN in de Amsterdamse gemeenteraad, nam terstond na het begin van het politiegeweld contact op met het college van B en W, om te eisen, dat een einde zou worden gemaakt aan het onverantwoordelijke optreden tegen krakers.

Aangezien burgemeester Polak zich in het Paleis op de Dam bevond, was wethouder Sinnige (PvdA) op dat moment hoofd van de politie. Na een gesprek met Roel Walraven deed hij de toezegging, dat de M.E. zou worden teruggetrokken. Het pand zou niet ontruimd worden en de geplande informatiestandjes en dergelijke mochten blijven staan, als het openbaar vervoer niet gehinderd werd.

Daarmee bleek achteraf de hele politie-operatie volstrekt zinloos en provocatorisch te zijn geweest. Roel Walraven verklaarde, dat het pand van de bank op de hoek Bilderdijkstraat-Kinkerstraat volkomen terecht was gekraakt, omdat het al veel te lang leeg stond en zeer geschiktis voor jongerenhuisvesting.

Hij waarschuwde tegen dit soort politie-optreden, dat volgens hem neerkomt op het uitlokken van ongeregeldheden.

Ook in andere plaatsen in Nederland werden woensdag kraakacties gehouden.

Leeuwarden

In Leeuwarden werden twintig speculatiewoningen aan de Ruyterweg gekraakt. Deze nieuwbouwwoningen zijn voor 110.000 gulden gebouwd en staan nu voor 240.000 te koop. Op één na stonden alle dertig woningen leeg. De eigenaar de BV Atlas-Invest heeft de woningen na de bouw gekocht van de BV Noord-Nederland. Beide BV's hebben als directeur de heer J. G. Broek. De krakers eisen opheffing van dergelijke speculatie, van horizontale verkoop en leegstand. De afdeling Leeuwarden van de CPN heeft zich met deze eisen solidair verklaard.

Ook in Utrecht waren krakers actief. Hier werden verspreid over de stad ruim tien panden gekraakt. In de Voorstraat probeerde een knokploeg de kraak ongedaan te maken, waarop de krakers de politie hebben gevraagd tegen de knokploeg op te treden. Aan het eind van de morgen trok een karavaan met muziek en poppenspel langs alle gekraakte panden, terwijl voor de middag nog een grote kraak op het programma stond.

In Zaanstad raakten krakers met politie slaags bij de kraak van het complex van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds tegenover het stadhuis van Zaandam. Ondanks het politieoptreden slaagden twaalf krakers erin het pand te bezetten.

De Mobiele Eenheid voor het gekraakte pand.

Woningnood zet regering onder zware druk

Zie pagina 3

Muskie volgt Vance op

President Carter heeft dinsdag aangekondigd dat de afgetreden minister van buitenlandse zaken Vance zal worden opgevolgd door senator Edmund Muskie. De benoeming kwam als een volslagen verrassing.

Speculaties willen dat Carter de 66-jarige Muskie gekozen heeft als tegenwicht tegen Brzezinski, zijn nationale veiligheidsadviseur.

Weersverwachting van het KNMI:

Iets hogere temperaturen

Zonnige perioden en droog weer. Minimumtemperatuur omstreeks 5 graden. Middagtemperatuur circa 15 graden. Matige, aan de kust nu en dan vrij krachtige oostenwind.

Beatrix nieuwe koningin

(Van een onzer verslaggevers)

Prinses Beatrix is woensdagmorgen haar moeder Juliana opgevolgd als koningin der Nederlanden. Beatrix werd koningin op het moment dat Juliana haar handtekening zette onder de „acte van abdicatie" tijdens een korte plechtigheid in het Paleis op de Dam in een zwaar bewaakt Amsterdam. De acte werd mede-ondertekend door koningin Beatrix en alle ministers.

Om elf uur verscheen de nieuwe koningin samen met prinses Juliana, prins Bernhard en prins Claus op het balkon van het Paleis op de Dam waar Beatrix en Juliana korte toespraken hielden.

's Middags vond in de Nieuwe Kerk, naast het paleis in aanwezigheid van 3.000 genodigden de inhuldiging plaats waarbij koningin Beatrix de eed op de grondwet aflegde.

De korte abdicatie-plechtigheid vond plaats in de Mozeszaal van het paleis en werd rechtstreeks uitgezonden door radio- en televisiezenders uit een groot aantal landen. De schrijvende pers mocht de plechtigheid niet bijwonen.

De bijeenkomst in het paleis werd bijgewoond door de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer, de voltallige ministerraad, de gevolmachtigd minister van de Nederlandse Antillen R.A. Casseres; de vicepresident van de Raad van State, dr. M. Ruppert; de gouverneur van de Nederlandse Antillen G.F. Croes; de minister-president van de Nederlandse Antillen, ir. D.F. Martina; de commissaris van de koningin in Noord-Holland, drs. R.J. de Wit, de burgemeester van Amsterdam, W. Polak en de directeur van het kabinet van de koningin, mevr. mr. F.M. de Graaff.

Zij las na een korte toespraak van de aftredende vorstin de acte van abdicatie (aftreden) voor.

„Ik verklaar dat ik na rijp beraad van dit ogenblik af geheel vrijwillig afstand doe van mijn koninklijk gezag en waardigheid in het koninkrijk en van al de rechten daaraan verbonden, zodat deze overgaan op mijn oudste dochter en troonopvolgster Beatrix(...) om door haar en haar wettige nakomelingen bezeten te worden overeenkomstig de bepalingen van het statuut en de grondwet voor het koninkrijk".

Inhuldiging

Met het zetten van de handtekening door Juliana was Beatrix automatisch staatshoofd geworden. De inhuldiging heeft in die zin geen betekenis omdat de troonsopvolging in de grondwet is geregeld.

De inhuldiging tijdens een verenigde vergadering van de Staten-Generaal is niettemin een belangrijke staatsrechtelijke handeling omdat de koning(in) hierbij zijn of haar trouw zweert aan de Nederlandse grondwet.

De plechtigheid in de Nieuwe Kerk werd bijgewoond door een groot aantal vertegenwoordigers van buitenlandse monarchieën en regeringen en van Nederlandse maatschappelijke organisaties.

Kom naar de 1 mei-meetings van de CPN

Voor ontspanning, vrede, vooruitgang

Neem een abonnement

O per week ..... f 2,95
O per maand ..... f 12,75
O per kwartaal ..... f 38,35
O studenten per kwartaal ..... f 26.—
O op vrijdag en zaterdag per maand ..... f 4,50
O proefabonnement / twee weken gratis

NAAM _____
ADRES _____
POSTCODE EN WOONPLAATS _____

O Giro O Kwitantie
Bon opsturen aan:
DE WAARHEID
Keizersgracht 324,
1016 EZ Amsterdam

HAAGSCHE COURANT

ONAFHANKELIJK DAGBLAD VOOR DE RANDSTAD

Donderdag 1 mei 1980 — no. 29328–40 PAGINA'S

UITGAVE SIJTHOFF PERS — TELEFOON 62.45.62 — VOOR KLEINE ADVERTENTIES 61.46.46 — WAGENSTRAAT 37 — 2512 AP DEN HAAG – GIRO 12500 — HOOFDREDACTIE G. A. DE KOK EN MR K. J. DE BRUIJN

Meer nieuws is er niet

AMSTERDAM MAAKT BALANS OP: 200 GEWONDEN

OP PAGINA 3:
- Kraakacties in het hele land
- De feestverlichting bescheen een onttakelde stad

OP PAGINA 21:
- Staatsie en strijd in beelden

OP PAGINA 23:
- Een pergola en een regen van stenen

OP PAGINA 25:
- Koningin Beatrix: 'De dreiging die ons bestaan onzeker maakt'

Verslaggevers in Amsterdam waren: Jan Kees Kokke, Willem van de Kooy, Jan Schinkelshoek, Willem Uilenbroek, Coos Versteeg, Aad Wagenaar en Gerard van Zuuren.

Fotografen: Ben Blumers, Theo Boehmers, Stef Breukel, Maurice Nelwan, Jaap Rozema, Henk Speksnijder, Karel Vereecken en Henk van Westering.

Feeststad in oorlog

Amsterdam — Amsterdam was gisteren als een stad in oorlog. De inhuldiging van koningin Beatrix zal niet in de geschiedenis kunnen worden bijgeschreven zonder vermelding van rellen, zoals die sinds de roerige dagen in de tijd van de provo's niet meer zijn voorgekomen.

Het werd een schril contrast op enkele meters afstand: de plechtigheden in het paleis en in de Nieuwe Kerk en de ongekend felle gevechten tussen politie en oproerkraaiers, traangas, straten bezaaid met stenen, brandende barricaden en ongeveer 200 gewonden.

Urenlang voerden mobiele eenheid en demonstranten een verwoede strijd om een paar meter grond. Het werd een gewelddadig kat-en-muis-speeltje met actievoerders die dan weer oprukten en dan weer werden teruggedrongen.

De balans vanmorgen: negen gewonden nog in het ziekenhuis — één zwaargewonde met hersenletsel — en ongeveer tweehonderd lichtgewonden, van wie de helft bij de politie.

Bovendien: veertig arrestanten van wie bijna de helft van buiten Amsterdam afkomstig bleek.

De zon scheen vanmorgen op talrijke geplunderde winkels — van het warenhuis van V en D was geen ruit meer heel en geen etalage nog gevuld — op vernielde en in brand gestoken auto's en op een reeks politiewagens met zware schade.

'Te weinig mensen'

Politie-commissaris C. J. de Rhoodes zei vanmorgen dat hij over te weinig mensen had beschikt en daarom zes extra pelotons uit het land had laten oproepen. Hij meende dat gebleken is dat de politie niet de juiste wapens heeft: er dient een grotere keuze te zijn tussen lange lat en dienstpistool.

Hij noemde een ooit uitgevoerde studie naar een elektrische wapenstok. Die werd te gevaarlijk geacht voor mensen met hartklachten. De commissaris verwacht dat er in de toekomst bij dergelijke acties gericht geschoten gaat worden.

De charges bij een gekraakt kantoorpand aan de Bilderdijkstraat, nog voor het middaguur, bleken maar een flauwe voorbode te zijn van wat zich later in het stadscentrum zou afspelen.

Slechts op het nippertje slaagde de politie er toen in om te voorkomen dat duizenden demonstranten de Dam zouden bereiken op het moment dat de koninklijke stoet van de Nieuwe Kerk naar het paleis zou lopen.

Pelotons van de Mobiele Eenheid dunden uit door materiaalpech of gewonden in de gelederen. Voortdurend riepen ploegen in nood om rugdekking, maar waterwerpers en traangas hielden de demonstranten slechts korte tijd tegen.

Zie verder pagina 3

• Een grote politiemacht heeft de handen volgehad om te voorkomen dat op rellen beluste jeugd verder oprukte. Manschappen van de mobiele eenheden kregen het zwaar te verduren onder een regen van stenen, stokken, uit de grond gerukte papierbakken en terrasstoelen. De enkeling die zijn fiets op straat had achtergelaten kon in veel gevallen het ding maar beter afschrijven.

Samen op het balkon

• Een vriendelijk lachende oude en nieuwe koningin 's ochtends samen op het balkon van het paleis op de Dam. De menigte had er een reeks van toejuichingen voor over.

IN DEZE HC

Gestoffeerde Lijsterbes ongeschikt voor jongeren Pagina 4

Carter gaat op verkiezingspad Pagina 9

Experiment van Danstheater in Australië Pagina 11

HET WEER

Droog en zonnig. Middagtemperatuur van 14° op de Wadden tot 18 in het binnenland. Het uitgebreide weeroverzicht Pagina 39

Politie: snel maatregelen

Den Haag — De gezamenlijke politiebonden willen binnen enkele dagen een gesprek met de ministers van binnenlandse zaken en justitie naar aanleiding van de gebeurtenissen van gisteren in Amsterdam.
„Nu voor iedereen duidelijk zichtbaar de grenzen zijn overschreden" eisen de bonden op korte termijn maatregelen om voortaan dergelijke gebeurtenissen te voorkomen.

Diplomaten met verf besmeurd

New York — De Russische ambassadeur bij de Verenigde Naties, Oleg Trojanowsky, en de Amerikaanse plaatsvervangend vertegenwoordiger bij de VN, William Vanden Heuvel, zijn gisteren door twee jongelui met rode verf besmeurd.
De aanvallers riepen eerst: „Weg met het Amerikaanse imperialisme, weg met de Amerikaans-Russische oorlogshandelingen, onze vlag is rood en niet rood, wit en blauw".
De indringers waren journalisten van een blad van de Amerikaanse Revolutionaire Communistische Partij.
Na het incident werd het debat voortgezet. De Verenigde Staten spraken een veto uit over een Tunesische resolutie, waarin wordt voorgesteld de rechten van het Palestijnse volk op een eigen staat te erkennen.

Net geen botsing boven Pijnacker

Pijnacker — Boven Pijnacker heeft zich onlangs bijna een botsing voorgedaan tussen een DC-9 en een sportvliegtuigje met parachutespringers.
De botsing werd voorkomen door de sportvlieger, die op het laatste moment wegdook. De DC-9 was toen nog maar enkele seconden verwijderd.
Het sportvliegtuigje mocht van de verkeersleiding op Schiphol op de grote hoogte van de internationale luchtvaart vliegen om de parachutespringers een langere vrije val te gunnen.
De radar op Schiphol heeft de DC-9 vastgehouden op 3300 meter. Het sportvliegtuigje bevond zich toen 300 meter lager.
Hoewel beide vliegers elkaar op vier mijl afstand al hadden gezien, zakte de DC-9 toch naar 3000 meter, mede om op tijd de landing in te kunnen zetten.

Dode en acht gewonden bij botsing

Arnhem — Een vrouw is om het leven gekomen en acht mensen zijn vanochtend vroeg zeer ernstig gewond bij een botsing op een kruispunt in Arnhem tussen een busje met feestgangers en een personenauto.
Volgens de politie verleende het busje geen voorrang. Het dodelijk slachtoffer is de 42-jarige Theodora Meyer uit 's Heerenberg.

Ambassade Londen overvallen: 20 gijzelaars

Bezetters en Iran dreigen met executies

Londen — De bezetters van de Iraanse ambassade in Londen dreigen de Iraanse gijzelaars te doden en het gebouw op te blazen als hun eisen niet worden ingewilligd.

De drie Britse gijzelaars, een agent die de ambassade bewaakte en twee mensen van de BBC die een visum voor Iran wilden aanvragen, wordt geen haar gekrenkt, aldus de bezetters, die de ambassade gistermiddag binnendrongen.
De Iraanse minister van buitenlandse zaken Ghotbzadeh dreigt de gevangenen, wier vrijlating de bezetters eisen, worden doodgeschoten als de leden van de ambassade iets overkomt.
Er wordt nog steeds onderhandeld tussen de Britse politie en drie gewapende Iraniërs die zelfstandigheid willen voor de Arabisch-sprekende provincie Khoezestan in het zuiden van Iran.
Een Franse journalist heeft gezegd dat hij een telefoongesprek van de bezetters heeft gehoord, vermoedelijk met Beiroet, waarin zij zeggen: „We gaan niet weg voor Khomeiny de Amerikaanse gijzlaars vrijlaat".
De overvallers eisen dde vrijlating van 91 gevangenen. Zij eisen ook een vliegtuig om hen en de gegijzelden uit Groot-Brittannië te vervoeren naar een niet genoemde bestemming.

Volgens Iran zijn de bezetters leden van het 'Arabische bevrijdingsfront'. Arabistan is de Arabische naam voor Khoezestan, waar het grootste deel van de naar schatting een miljoen zielen tellende Arabische minderheid in Iran woont. Het is het centrum van sabotagedaden tegen de olie-industrie.

advertentie

De officiële inhuldigingsmunten.

Bestel vóór 30 mei a.s. sets van 1 gulden en 1 rijksdaalder in verzamelaarskwaliteit f.d.c., compleet met messing legpenning en munt-beschrijving in fraaie cassette met het Rijkswapen.
U bestelt door overmaking van f 25,– per set aan 's Rijks Munt Inhuldiging te Utrecht op postrekening 1730480 onder vermelding van uw naam en adres.
Aflevering van juli 1980 af per aangetekende post thuis.

Direkt van 's Rijks Munt.

Publikatie van het Ministerie van Financiën.

[advertenties]

3e NVPH SHOW
Nederlands Congresgebouw 's-Gravenhage
INTERNATIONALE POSTZEGEL TENTOONSTELLING
1e Dag van verkoop inhuldigingszegel Koningin Beatrix
Bijzondere poststempels
1-3 MEI 1980
donderdag 1 mei 12-17 uur
vrijdag 2 mei 10-18 uur
zaterdag 3 mei 10-18 uur
toegang gratis

[advertenties]

VAN ECK
HOUT NODIG? HAAL 'T BIJ VAN ECK!
Alle maten volop in voorraad. Nieuw en gebruikt. Ook staalen balken kan ns kijken. Spotprijzen
KOPERWERF 10 DEN HAAG TEL. 070-66 53 50

VK SUPER Chocolademelk magere, literfles nu 99 végé

U wilt een keuken, open haard, badkamer of tegels? Kom dan naar de showrooms van DE BOO.
DE BOO De showrooms, waar ook de vakman koopt
Delft: R.damseweg 274 (bij TH Delft) 015-56 92 92; Rdam: Stadionweg 31b 010-32 32 33

Wereld wijzer.
De Haagsche Courant houdt u volledig op de hoogte van het wel en wee op onze globe. Meer wereldnieuws is er niet. Probeer 't eens. 14 Dagen gratis en vrijblijvend.
Bon
Bezorg mij 14 avonden de Haagsche Courant. Helemaal gratis tot niets verplichtend.
Naam: ____
Adres: ____
Postcode/Plaats: ____
Tel.: ____
In open, ongefrankeerde envelop naar: Antwoordnummer 232, 2500 VG Den Haag.

De leukste vakantie
haalt u misschien uit de vakantierubiek:
NEEM HET ER VAN
Elke vrijdag in dit blad

HET PAROOL
VRIJ, ONVERVEERD

GROOTSTE KRANT IN AMSTERDAM STADSEDITIE

DONDERDAG 1 MEI 1980 • ADRES: WIBAUTSTRAAT 131 / 1091 GL AMSTERDAM • TELEFOON: 020-914400 • MINI-ADVERTENTIES 020-936868 VEERTI

Ook morgen
kust vrij krac
in de midda-
enige dagen

Amsterdam: honderden gewonden

(Van onze verslaggevers)

AMSTERDAM — Honderden gewonden — onder wie 102 politiemensen — en een schade van vele miljoenen aan winkels en gemeentelijke en particuliere eigendommen.

Dat is de balans van de ernstige ongeregeldheden gisteren tijdens en na de inhuldiging van koningin Beatrix in Amsterdam. De rellen waren volgens de politie de hevigste die Amsterdam na de oorlog heeft gekend.

In een commentaar op de onlusten zei Amsterdams politiecommissaris De Rhoodes: „Ik ben doodsbang dat wij in de toekomst tot hardere wapens over moeten gaan. Ik bedoel hiermee gewoon schieten." Volgens de commissaris hebben zich gisteren honderden „schietwaardige" gevallen voorgedaan.

Een ruim 5000 sterke politiemacht maakte gebruik van onder meer traangas en waterkanonnen. Actievoerders braken op veel plaatsen de straat op, bekogelde de politie met stenen, stokken en straatmeubilair. Op diverse plaatsen in de binnenstad werd geplunderd. De politie verrichte 40 arrestaties.

Vanmiddag om een uur zaten nog 32 man vast.

Ook in andere plaatsen in het land werd de inhuldiging van de nieuwe koningin aangegrepen voor het voeren van acties, waarbij in totaal zeker 78 aanhoudingen zijn verricht.

In Amsterdam begonnen de onlusten met een kraakactie. Een grote groep mensen bezette 's morgens een leegstaand pand op de hoek van de Kinkerstraat en de Bilderdijkstraat. Even later woedde in een wijde omgeving van het pand een veldslag tussen de mobiele eenheid van de politie en krakers, bij wie zich steeds meer straatvechters voegden.

In de loop van de dag breidden de ongeregeldheden zich over de hele binnenstad uit, met uitzondering van de zogenaamde „ijzeren ring" rondom het paleis op de Dam en de Nieuwe Kerk waar de plechtigheden rond de troonswisseling vrijwel ongestoord konden plaats vinden. Op de Dam en naaste omgeving was overdag nog enigszins een feestelijke sfeer.

De ernstigste confrontatie in de hoofdstad vond plaats omstreeks twee uur nabij de Blauwbrug, waar een grote politiemacht wilde verhinderen dat 2000 deelnemers van een bij de Dokwerker begonnen anti-monarchistische demonstratie naar de Dam zouden trekken. De vechtpartijen hadden van weerskanten een uiterst grimmig karakter.

Tussen half drie en drie uur lukte het een grote groep actievoerders toch vlak bij de Dam te komen. Op het Rokin kwam het toen tot een massaal en langdurig treffen met de politie. In de kerk, waar op dat moment juist koningin Beatrix de eed op de grondwet aflegde, was het rumoer van de rellen enigszins hoorbaar.

Ernstige ongeregeldheden ontstonden later ook in de Oude Hoogstraat, waarbij auto's in brand werden gestoken en tientallen etalageruiten sneuvelden.

Tot twee uur 's nachts bleef de Amsterdamse binnenstad — steeds weer op andere plekken — een toneel van hevig onlusten. In de loop van de avond kwamen uit het land nog zes nieuwe pelotons mobiele eenheid de politiemacht in de hoofdstad versterken. Veel materiaal van de politie werd zwaar beschadigd.

Minister Wiegel sprak in een reactie van „een schandelijke zaak zoals sommige kwaadwilligen in de hoofdstad zijn opgetreden". Hij had waardering voor het „beheerste optreden van de politie".

Van de gewonden aan de kant van de burgerij zijn er in eerste instantie 27 naar een ziekenhuis gebracht. Vanmiddag was er van hen nog maar één opgenomen, de overigen zijn weer naar huis. Van de gewonde politiemannen worden nog zeven in een ziekenhuis verpleegd.

De Amsterdamse kraakbeweging heeft zich gedistantieerd van wat zij noemt het ordinaire relschoppen in de stad.

● PAGINA 2: Den Uyl en Wiegel wijzen acties af; politie bang in de toekomst te moeten schieten
● PAGINA 3: Commentaren: „Een sterk begin" en „Grimmig Amsterdam"
● PAGINA 6: Bejaarde zit met de brokken
● PAGINA 7: Stad vol contrasten; Nico Merx vluchtte naar het bos
● PAGINA 9: De onlusten in beeld
● PAGINA 13: Applaus en tranen in de Nieuwe Kerk; de gevechten van uur tot uur

Koningin Beatrix legt in de Nieuwe Kerk in Amsterdam de eed af: „. . . Zo waarlijk helpe mij God almachtig". Naast de vorstin prins Claus.
FOTO 'T STICHT

Het Rokin bood gistermiddag de aanblik van een massale veldslag. Tegen half vier begon de Mobiele Eenheid charges uit te voeren om het Rokin schoon te vegen. Daarbij werd onder andere gebruik gemaakt van traangas. Sommige actievoerders waren daar, getuige de foto, terdege op voorbereid.
FOTO HET PAROOL

vandaag
40 PAGINA'S
Kron
Vade
Opin
Buite
Plein

OPINIE
Evert Werkman
doet een greep in de onoverzienbare stapel oorlogsliteratuur. Ook schreef hij in samenwerking met twee historici „dat kan ons niet gebeuren . . ." Een schitterend boek, aldus Jan Beishuizen. Pagina 4

ECONOMIE
Baas in eigen bedrijf
In Spaans Baskenland werken ruim 19.000 arbeiders in fabrieken die hun eigendom zijn. Sociaal-economisch redacteur Jan Wielaard ging naar Spanje om te ontdekken hoe het mogelijk was dat daar de grootste arbeidscoöperatie van het Westen kon ontstaan. Pag. 3

SERVICE

Veel fra belastin bij ond

(Van onze ec

DEN HAAG — De bel jaarlijks in de miljarden gu mers, onder wie ook mens met de inkomstenbelasting

Tot die conclusies komt W. J. Bijsterveld, vroeger hoogste b van de belastingdienst, na een opdracht van de minister van nancien verricht onderzoek.

Het overgrote deel van de on nemers, die frauderen, doet dat voor forse bedragen: de helft de ondernemers verwijgt m dan 2000 gulden inkomen, en de zeven ondernemers zelfs m dan ƒ 10.000 inkomen voor de lastingen.

Zouden vorig jaar de boeken álle ondernemers zijn onderzo dan zou er ongeveer ƒ 1,2 tot miljard gulden meer zijn ach haald dan nu het geval is. Daa gaat het dan alleen nog maar on inkomstenbelasting, en wordt gegeven dat knoeien met spaa jetten en bijverdiensten op dit ment nauwelijks is te achterha

Ook bij het frauderen met BTW gaat het doorgaans om f bedragen. Een kwart van de on nemers droeg meer dan ƒ 1.00 weinig af. Indien alle onderne zouden zijn gecontroleerd, dan dat rond ƒ 870 miljoen extra B hebben opgeleverd.

Van Bijsterveld wil verder m met zijn onderzoek naar de fra Nog lang niet alle belastingen onderzocht. Om nu al wat verb ring te bereiken stelt hij voor m boetes in te voeren. Ook op fra die al bij het bekijken van aangiftebiljet boven water k De regering wil daar niet aan, dat dat het werk op de inspe nog moeilijker zou maken. Ve stelt van Bijsterveld voor de men van zware fraudeurs te p ceren.

ADVERTENTIE
JUMBLE JEANS
SWEAT SHIRTS v.a. ƒ 19,-
IN ALLE MODEKLEUREN
ALLE ANDERE WESTERN EN COWBOY MODELLEN IN DENIM EN MODEKLEUREN
v.a. ƒ 59,-

Een straf van 16 eeuwen

CAIRO (AFP) — In hoger beroep is een Egyptische bouwondernemer veroordeeld tot een gevangenisstraf van 1617 jaar. De man had van 462 huurders sleutelgeld aangenomen. Dit werd gehonoreerd met 462 x 3 jaar gevangenisstraf. Daar kwam nog 231 jaar bij wegens valsheid in geschrifte.

Misdaad in VS toegenomen

WASHINGTON (UPI) — De ernstige misdaad is vorig jaar in de VS gestegen in vergelijking met 1978. Geweldmisdaden namen met 11 procent toe, verkrachting en roof met 12 en moord en mishandeling elk met 9 procent. Vooral in de grote steden is het aantal moorden toegenomen.

Dure brief van Lenin

LONDEN (Reuter) — Een met de hand geschreven brief van Lenin heeft op een veiling van Sotheby's in Londen 22.000 gulden opgebracht. Lenin schreef de brief op 3 mei 1919 met rode inkt op papier van het Kremlin. Het was een aanbevelingsbrief voor een fotograaf.

Britse cellen overvol

LONDEN (Reuter) — De Britse regering heeft de rechters verzocht voor misdaden zonder geweldpleging kortere straffen te geven omdat de gevangenissen overvol zijn. In totaal zitten nu ruim 44.000 mensen in de cel. Er zijn plannen voor de bouw van twee gevangenissen met plaats voor 1500 gevangenen.

ADVERTENTIE
U rijdt Peugeot. Wij doen de rest.
Service-beurten en schadebehandeling. Kleine reparaties klaar terwijl u wacht.
Nefkens Amsterdam B.V.
Showroom: Apr. Fokkerweg 15 Tel. 178805 Victorieplein 8 Tel. 792805

ADVERTENTIE
BOEBIE'S BUDGET

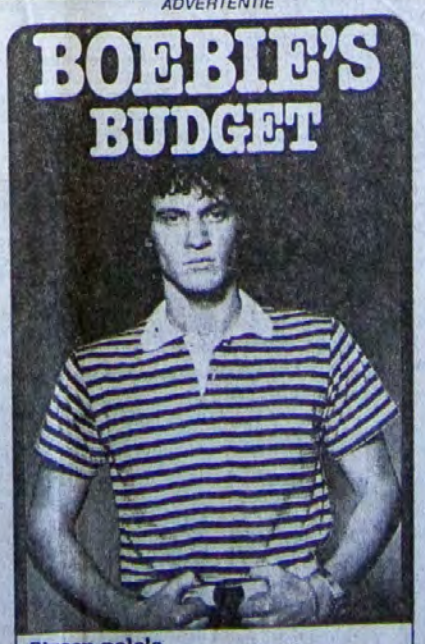

Streep-polo's,
div. kleurcombin.,
geel/grijs,
cyclaam/mint e.a.
29.95
BOEBIE'S
JEANSHOPS
Amsterdam: Ferd. Bolstraat, Kinkerstraat, Jan Evertsenstraat, v. Swindenstraat

GB PRODUCTS
AUTO ELEKTRA
Corn. Troosstr. 19-21
AUTO-ALAR
inbouw
Tel. 020-79313

met Kon

Het Vrije Volk

DONDERDAG 1 MEI 1980 PAGINA 21

NOS, VARA en Radio Stad fel geattaqueerd:

OPBELLERS: 'JULLIE RUIEN OP'

(Van onze radio- en tv-redaktie)

HILVERSUM – Honderden tv-kijkers en radioluisteraars hebben gisteren NOS, VARA en Radio-Stad woedend opgebeld. De NOS werd verweten te hebben meegewerkt aan de „afbraak" van het Koninklijk Huis door de beelden van de troonswisseling te vermengen met reportages van de Amsterdamse rellen.

Tv-commentator Koos Postema kon wat ziedende kijkers betrof beter meteen „op straat worden gezet". Men wenste hem een „WAO-uitkering toe".

Koos Postema ... 'in de wao' ...

'Opjuttend'

De VARA had volgens andere reacties samen met Radio Stad „opjuttend" verslag gegeven van de gebeurtenissen. Dat gebeurde op Hilversum 2, waar de VARA in combinatie met de Amsterdamse radiozender een alternatief programma tegenover het feestelijk NOS-programma op Hilversum 1 presenteerde.

Volgens VARA-woordvoerders was in de loop van maandag pas besloten alle aangekondigde programma's voor Hilversum 2 de gehele dag te schrappen. De bedoeling was, volgens eindredakteur Bas Linders, van „niet door autoriteiten georganiseerde gebeurtenissen" verslag te doen. „De inhuldiging was uit een oogpunt van actualiteit van zo belangrijke en veel overschaduwende betekenis, dat de VARA het zijn plicht achtte op de informatieve zender Hilversum 2 het eigen geluid te laten horen. De beste journalistieke combinatie, die zich hiertoe zou lenen, zou een samenwerkingsverband met Radio Stad zijn geweest, een zender, die op deze voor Amsterdam zo belangrijke dag over weinig zendtijd beschikte", aldus de VARA.

'Rapalje'

VARA en NOS werd voorts verweten „gratis reklame voor dat zooitje rapalje" te hebben gemaakt. De omroepen hadden volgens de opbellers ten onrechte reportages van de rellen geboden, „omdat die de hele boel ontsierden." De VARA werd verder verweten „enorm veel mensen aan het woord te hebben gelaten, die vóór de krakers waren."

De reportages in de ochtenduren vooral hadden „opruiend gewerkt", de berichtgeving was „niet objectief" en „vooral jongeren zijn erdoor opgejut".

Via de VARA-stad-uitzendingen „wisten ze precies waar de rellen plaatsvonden en waar ze heen moesten gaan." De NOS-verslaggevers waren in de ogen van veel opbellers „schoften, om zoiets op koninginnedag door de kroonwisselingsbeelden heen te presenteren."

Parade-discipline en uniform-gekheid

Feest van de

NRC HANDELSBLAD

LUX ET LIBERTAS

Prijs per ex.: maandag t/m donderdag Nederland 65 ct., België Bfr. 16, Frankrijk Ffr. 4,50, Luxemburg Bfr. 14
vrijdag en zaterdag Nederland 80 ct., België Bfr. 20, Frankrijk Ffr. 6,–, Luxemburg Bfr. 17

Algemeen Handelsblad (1828) en Nieuwe Rotterdamse Courant (1844) editie HANDELSBLAD Donderdag 1 mei 1980 – 10e jaargang no. 179

Straatoproer en plundering in Amsterdam

Door onze nieuwsdienst

AMSTERDAM, 1 mei – Na een dag en een nacht van rellen was vanmorgen in Amsterdam de rust teruggekeerd. Tot ver na middernacht had het straatoproer voortgeduurd. Rond kwart over een waren Leidseplein en Vijzelstraat de laatste tonelen van een grimmige strijd, die practisch de hele middag en avond het gebeuren in de binnenstad beheerste.

Bij het grootscheepse treffen tussen relschoppers en mobiele eenheden zijn naar schatting 150 gewonden gevallen, waarvan 101 bij de politie. Negen van hen zijn met gecompliceerde arm-, been- en kaakbreuken en schedelletsel voor korte of lange tijd in verschillende ziekenhuizen opgenomen. Onder de burgerij vielen, voor zo ver bekend, rond de 50 gewonden, die na behandeling het ziekenhuis konden verlaten.

In de loop van de dag heeft de politie 40 personen aangehouden wegens „openlijke geweldpleging". Alle arrestanten zaten vanmorgen nog vast.

De politiemacht die op de been was en zich weerde met onder andere traangas en waterwerpers, bestond uit meer dan 5000 man. In de loop van de dag zijn zes pelotons ter versterking aangevoerd.

Terwijl zich in de Nieuwe Kerk de inhuldigingsplechtigheid met alle bijbehorende pracht en praal afspeelde, braken in een brede kring rond de Dam rellen uit, die de ongeregeldheden van 's morgens in de Kinkerstraat in hevigheid ver overtroffen. Van verschillende kanten trokken demonstranten op in de richting van paleis en Nieuwe Kerk, waarbij ze op de mobiele eenheden van de politie stuitten, die koste wat kost de Dam moesten vrijhouden van oproer.

Op verschillende plaatsen, vooral in de Doelenstraat en het verlengde daarvan, wierpen de relschoppers barricaden op in de vorm van auto's, die ook nog in brand werden gestoken.

Ook elders in deze buurt, oostelijk van de Dam, werden enorme vernielingen aangericht door stenen, verkeersborden, palen e.d., die men op de mobiele eenheid afvuurde en dikwijls ramen versplinterden. Op het Rokin tussen Spui en Muntplein werden barricaden opgeworpen van onderdelen van marktkramen.

Om de gewonden onder zowel politie als burgerij naar diverse ziekenhuizen te vervoeren waren woensdag alle Amsterdamse ambulances in gebruik. In de loop van de dag moest extra medische mankracht worden opgeroepen om de wonden en breuken te behandelen.

Bij de onlusten op het Rokin werden negen grote ruiten van het warenhuis Vroom en Dreesman ingegooid, terwijl op het Rokin en op andere plaatsen in de stad etalageruiten sneuvelden. Rellenmakers roofden goederen uit de etalage. Volgens een woordvoerder van het warenhuis bedraagt de schade tussen de 10.000 en 20.000 gulden, glasschade niet meegerekend. het is bij het leegroven van etalages gebleven; de rellenmakers zijn niet het warenhuis binnen geweest.

Commissaris C. de Rhoodes van de geüniformeerde Amsterdamse politie heeft vanmorgen meegedeeld dat de situatie rond half drie gistermiddag kritiek is geweest.

Wiegel hekelt uitzending van NOS en van VARA

DEN HAAG, 1 mei – Vicepremier Wiegel heeft scherpe kritiek op de radio-uitzendingen die de Vara gisteren aan de gebeurtenissen in Amsterdam heeft gewijd. Volgens Wiegel dient er een onderzoek te komen of de Vara niet over de schreef is gegaan. Wiegel liet zich ook kritisch uit over het tv-verslag door de NOS van de rellen, „maar wat de VARA deed is krankzinniger", aldus Wiegel.

Bij de NOS kwamen gisteren honderden telefoontjes binnen van mensen die verontwaardigd waren over de verslaggeving van de NOS, maar vooral van de VARA. Een aantal luisteraars vond dat de VARA-uitzending een opruiend karakter had en tezeer de kant van de krakers en rellenmakers belichtte.

Wiegel zei vanmorgen voor de radio, dat de VARA de dertigste april misbruikt. Het VARA-bestuur zal zich moeten bezinnen of dat wel kan, meende hij.

Een woordvoerder van Wiegels departement kon vanmorgen niet zeggen in hoeverre Wiegel de VARA-uitzending van gisteren heeft kunnen beluisteren.

Minister Gardeniers (CRM) heeft haar directie RTV gevraagd vandaag tegen de middag een rapport gereed te hebben over de VARA-uitzending en over de vraag of de omroepwet stappen in dit geval mogelijk maakt.

Een woordvoerder van de VARA wees vanmorgen alle kritiek van de hand. Hij vond dat de VARA zuiver journalistiek te werk was gegaan en juist geprobeerd had afstand te nemen tot de gebeurtenissen.

De eindredacteur van de NOS-uitzending, Kees van Langeraad, zei dat de NOS tijdens "natuurlijke pauzes" in de plechtigheid beelden liet zien van de ernstige onlusten in Amsterdam. Dat is onze journalistieke plicht, zo meende hij. Tijdens het huwelijk van Beatrix in '66 gebeurde dat in veel mindere mate maar dat heeft te maken met de veel gebrekkiger technische mogelijkheden van toen, aldus van Langeraad.

Bij de Amsterdamse officier van justitie zijn enkele verzoeken binnengekomen om te bezien of de Vara zich aan strafbare feiten heeft schuldig gemaakt. NOS-voorzitter Jurgens zei gisteren dat als de Vara zich aan uitlokking heeft schuldig gemaakt, er zeker een nader onderzoek moet komen.

Omroepdeskundige mr. A. Kosto van de PvdA-Tweede-Kamerfractie zei vanmorgen: „De heer Wiegel heeft hiermee weer een stap gedaan op de weg die hij rond De dood van een prinses ook al is ingeslagen, n. l. die van het mobiliseren van de publieke verontwaardiging tegen persmedia. Hij moet zich daarvan onthouden. Als er ongeoorloofd zaken als opruiing, uitlokking en dergelijke zijn gepleegd, dan hebben wij daar het strafrecht voor. Als de regering daar aanwijzingen voor heeft moet men het openbaar ministerie instrueren. Dit soort verdachtmakende, wat hitserige opmerkingen over zendgemachtigden zijn een onzuivere benadering van de informerende taak van de pers."

Het Amsterdamse Rokin was gisteren in een waar slagveld veranderd. Leden van de mobiele eenheid proberen actievoerders in hun opmars naar de Dam te stuiten. (foto NRC Handelsblad/Vincent Mentzel)

Gijzeling in Londen tegen bewind Iran